

Мунтян С.Г. Позааудиторна робота як засіб підвищення якості іншомовленнєвої підготовки студентів / С.Г. Мунтян // Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції «Впровадження міжнародних стандартів якості в освітній простір» / За ред. В.М. Кюрчева. – Мелітополь : Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2014. – С. 108-112.

УДК 378.147.88.016

ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ІНШОМОВЛЕННЄВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

С.Г. Мунтян, ст. викладач
Таврійський державний агротехнологічний університет

Анотація. У статті проаналізовано теоретичні засади іншомовленнєвої підготовки студентів у позааудиторний час й надано узагальнення практичного досвіду організації позааудиторної роботи як складової освітньої технології з іноземної мови.

Ключові слова: позааудиторна діяльність, іншомовленнєва підготовка студентів.

У ході реалізації відповідних сучасних освітніх програм навчально-виховна стратегія кожної конкретної кафедри має бути інтегральним вираженням цілісного поєднання навчального та виховного процесів, адже тоді можуть бути враховані зумовлені специфікою окремих дисциплін особливості процесу навчання й виховання.

Іноземні мови внаслідок свого величезного освітньо-прагматичного та виховного потенціалу дозволяють особливо органічно поєднувати систему обов'язкового аудиторного навчання та цілеспрямованої позааудиторної діяльності.

У профільному ВНЗ, де курс іноземної мови короткотривалий і компактний за об'ємом аудиторних годин, позааудиторна робота засобами іноземних мов є одним з рятівних технологічних рішень щодо підвищення якості іншомовленнєвої підготовки студентів.

Значної ефективності позааудиторна робота з іноземних мов набуває за умов гармонійного її інтегрування у дозвільну діяльність студентської молоді.

Адже дозвільна діяльність студентів - це усвідомлена й цілеспрямована активність, що дозволяє молоді задовольняти власні потреби й особисті інтереси, здійснювати вільний вибір занять щодо самореалізації й самовдосконалення. Позааудиторна робота в рамках дозвільної діяльності студентів стає сферою застосування знань, умінь та навичок, набутих в аудиторії або самостійно. Це зумовлює її значний виховний, розвивальний, освітній, стабілізуючий, інтегруючий й компенсуючий потенціал [2].

До позааудиторної діяльності відносять будь-яку діяльність студентів, що здійснюється у рамках навчального закладу поза навчальним процесом й сприяє їхньому особистісному розвитку, задоволенню інтересів, розширенню професійних знань та формуванню професійно вагомих якостей [1].

Організація позааудиторної діяльності повинна мати системний характер і враховувати ключові засади підготовки з іноземної мови у позааудиторний час. Встановлено, що ефективність та результативність позааудиторної роботи з іноземної мови знаходяться у прямій залежності від дотримання таких принципів, як врахування мовної підготовки студентів й наступності щодо аудиторних занять з іноземної мови; врахування вікових особливостей та інтересів студентів; комунікативна спрямованість; поєднання колективних, групових й індивідуальних форм роботи; врахування міжпредметних зв'язків [2, 3].

У створенні будь-якої системи існує підпорядкованість між цілями, змістом, формами і методами навчально-виховного процесу. Кінцевими цілями позааудиторної роботи з іноземної мови є поглиблення знань, умінь та навичок щодо іншомовної комунікативної діяльності; розширення знань професійного та лінгвокраїнознавчого характеру; сприяння розвитку індивідуальних творчих здібностей та формуванню індивідуального стилю поведінки студентів, а отже, підвищення креативності освітнього середовища; стимулювання інтересу широкого кола студентів до вивчення іноземної мови; набуття досвіду міжкультурного спілкування і співробітництва; всебічний розвиток особистості.

Коли говорять про позааудиторну роботу стосовно до іноземної мови, виокремлюють декілька її функцій, які знаходяться у взаємозв'язку та взаємозалежності: 1) навчальна функція (формування й вдосконалення мовленнєвих компетенцій, повторення, поглиблення, розширення та закріплення матеріалу, що вивчається, встановлення міжпредметних зв'язків); 2) розвивальна функція (сприяння інтелектуальному й духовному зростанню майбутніх фахівців, розвитку їхньої уваги, пам'яти, мислення, мови та т.і.); 3) виховна функція (формування впевненості й готовності до професійної діяльності, потягу до пізнання, виховання дисципліни, наполегливості, витримки й т.і.); 4) діагностувальна функція (визначення рівня володіння студентами мовними компетенціями, діагностика труднощів й визначення рівня ефективності навчання); 5) управлінська функція (управління дидактичним процесом через коректування методики навчання відповідно до рівня та індивідуальних особливостей студентів); 6) оцінювальна функція (оцінка діяльності студентів та її результатів в процесі позааудиторної роботи); 7) мотиваційна функція (створення позитивних мотивів у процесі навчання, стимулювання ініціативності студентів, пізнавальних інтересів та творчого підходу до справи) [1].

У процесі навчання перелічені функції стають завданнями позааудиторної роботи, які викладач реалізує різними засобами. При цьому освітньо-виховні маршрути мають бути цілеорієнтованими на конкретний результат й враховувати смислові, діяльнісні й ціннісні уподобання особистості, а отже, бути варіативними. Серед існуючих технологій та форм підготовки найбільш продуктивними у розвитку креативного мислення студентів є проблемно-пошукові, дослідницькі та колективно-групові технології. Вони забезпечують підготовку творчих спеціалістів, які мають навички наукової діяльності, самостійного аналізу можливостей використання досягнень науки та практики.

Підготовка позааудиторного заходу передбачає створення максимально сприятливих умов для розкриття творчого потенціалу студентів, розвитку їхньої уваги та мислення. У цьому випадку створюється внутрішній мотив формування й формулювання думки іноземною мовою, виникає бажання

прийняти участь у спілкуванні, тобто розвивається іншомовленнєва комунікативна компетентність студентів. Отже, у ході проведення позааудиторних заходів іноземна мова перетворюється у засіб навчання та розвитку. У процесі взаємодії зі студентами у рамках позааудиторної роботи викладач проводить інструктажі щодо виконання завдань, а саме наголошує на цілях, змісті, приблизному об'ємі, строках виконання, основних вимогах до результатів та критеріях оцінювання роботи, а також обговорює ключові стратегії щодо реалізації завдання. Крім того, викладач звертає увагу студентів на можливі типові помилки, що ймовірні при виконанні завдань.

Сукупність всіх вищеперелічених засад покладена в основу організації позааудиторної діяльності студентів на кафедрі іноземних мов ТДАТУ. Портфоліо імплементованих фахівцями кафедри форм і методів позааудиторної роботи включає:

- залучення студентів до наукової діяльності (робота гуртків спеціалізованого перекладу, підготовка іноземними мовами наукових публікацій, різноформатних презентацій на наукові студентські конференції, організація постер-сесій),

- проведення «Декади іноземних мов» (накопичений досвід подіумних дискусій та колоквіумів за участю носіїв мови; творчих конкурсів на краще есе іноземними мовами; прес-конференцій з науковцями вузу, володарями міжнародних грантів; «круглих столів» зі студентами, учасниками закордонних освітньо-виробничих стажувань; інтелектуальних змагань «брейн-ринг»; шоу-кейсів з театралізованими міні-виставами; тематичних міні-вікторин; виставок найкращих творчих індивідуальних проектів студентів; розважальних сторінок на сайті кафедри),

- колективні дискусії актуальних тем сьогодення за участю відповідних експертів, носіїв мови, у рамках англomовного дискусійного клубу.

Підсумовуючи, слід зазначити, що технологія гармонійного поєднання системи аудиторних занять та позааудиторної діяльності в процесі навчання іноземної мови підвищує рівень іншомовленнєвої підготовки студентів та сприяє актуалізації таких важливих складових якості сучасної освіти як

діалогічність, креативність, інноваційність, прагматизм. На нашу думку, саме здатність колективів кафедр створювати студентам умови для розвитку нетрадиційного мислення, вмінь адаптуватись і згодом змінювати середовище буде визначати у майбутньому якість освіти.

Література:

1. Беляева А. Управление самостоятельной работой студентов / А. Беляева // Высшее образование в России. – 2003. – № 6. – С. 105-109.

2. Буренок Е.А. Внеаудиторная деятельность как средство интенсификации профессионального обучения английскому языку студентов туристского вуза : дис. канд. пед. наук : 13.00.08. – Сходня, 2004. – 129 с.

3. Козачок В. А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение: Учеб. пособие. / В. А. Козачок. – К.: Выща шк., 1990. – 150 с.

Muntian S.G. Out-of-school activity as a way for quality upgrading of student foreign language acquisition

Summary. The theoretical bases of student foreign language acquisition in out-of-school activity are considered in the article. Practical experience generalization of out-of-school activity organization as a component of educational technique in foreign language teaching is presented.

Key words: out-of-school activity, student foreign language acquisition.